

Össze 1700-as

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

SZOCIÁLISTA MUNKÁSLAP

„Az iparilag fejlettebb ország a kevésbé fejletlenek saját jövője képét mutatja.” (Marx.)

Nó. 51. szám. Vol. V. évfolyam.

New York, 1907 október 11.

Egyes szám ára 2 cent.

Gyermekvédelem.

Október elsején léptek életbe az állami törvényhozás utolsó ülészaka alatt a gyermekvédelem tekintetében hozott új intézkedések. A papírossal való védelem ezen rendelkezései szerint 16 éven aluli gyermekek gyárkában csak a reggel 8 órától esti öt óráig tartó időszakban foglalkoztathatók, azonban a napi munkaidőt nyolc óránál többet nem tehet ki. Az eddigi munkaidő 9 óra volt és reggeli hat órától esti 7-ig terjedőleg volt engedélyezve.

Egyidejűleg szabályozták az utcai újsárgárúsítást is, a mely tekintetben teljes anarchia uralkodott. A jövőben tíz éven aluli fiú és tizenhat évesnél fiatalabb leánygyermek egyáltalában nem árusíthat újságokat, folyóiratokat és más időszakos közlönyeket. Tíz és tizenéves közötti fiúk csak az esetben nyerne újsgárúsításra engedélyt, ha az iskolaszéktől erre vonatkozólag engedélyt nyertek s az ezt bizonyító jelvényt hordják. De ez esetben is tiltva van ezeknek esti 10 órától reggel hatig újságot árusítani. Az iskolaszék engedélye, ugyancsak a jelvényviselés jogosultsága csak egy évre szól.

A törvénynek úgy vélnék hatályt biztosítani, hogy felruhazzák a rendőri hivatalnokokat kívül az iskolaszék alkalmazottait is azon joggal, hogy a törvény betartása fölött őrkdjenek és annak megsértése esetében rendszabályokat alkalmazhassanak esetleg az engedélyt visszavonják.

Hogy ezzel az intézkedéssel a törvény hatékonyasága mivel sincs biztosítva, az kétségtelen. A felügyelet nagyobb körre való terjesztése semmi mást nem jelent, mint hogy a megvesztegethetőség és a korrupció tágabb keretek között érvényesülhet majd és ha engedély megvonásokról olvashatunk a jövőben, úgy szentül meg lehetünk róla győződve, hogy a megsértett jogrend mögött egy ki nem elégített felügyelő lappang.

Egy további intézkedés azon eddigi rendelkezéseket módosítja, melyek a gyári munkára jogosító engedély-okmányoknak az egészségügyi hivatal részéről való kiadása tekintetében határoznak s a mely módosítás értelmében ilyen jogosítványokat az iskolaszék is kiadhat a jövőben.

A kötelező iskolalátogatásról szóló törvényt is kibővítették a gyermekvédelmi intézkedésekkel kapcsolatban. Különösen New Yorkot és Buffalót érintik az új rendelkezések és részben, melyek szerint 14 és 16 év közötti gyermekek iskolakötelesek, még ha a munkástörvény értelmében nyertek is munkaadókat.

A városi iskolaügyi felügyelőhelyettes, aki az iskolakényszer törvényeinek keresztülvitelére nézve intézkedik, úgy vélekedik, hogy az iskolaszék minden eszközzel azon lesz, hogy az újsárgárúsításra vonatkozó új szabályok szigoruan megvalósítást nyerjenek. Nem szabad ugyanis figyelmen kívül hagyni véli a jeles bürokrata, hogy „sok szülő lusta és tétlen s kis gyermekeit használja ki, hogy ezek kenyeret keressenek a családnak!”

A lustaság és tétlenség vádjával hamar készen vannak az urak, de azt bezzeg felejtik, hogy a fejletlen gyermekek által nyújtott ólós munka micsoda óriási forrása a kapitalista jólétnek, hogy szívják ki a kis végna testekből a vért és az életet, hogy dolgoztatják éjjel-nappal, kik a proletárcsalád a lusta és tétlen proletárszülők a már aprajra-nagyja asszonya, férfja és gyermeke felemészti magát a munkában, melyet a pusztá megelhetésért folytat, s még azt a kicsiny összeget, a melynek fejében a mi gyermekeinket tönkér nyomortíják — még azt sem nélkülözhetjük. És hogy ez így van az csakugyan a mi lustaságunk és tétlenségünk eredménye. Ha nem volnánk lusták és tétlenek, akkor szervezkednénk, mozognánk, tömörülnénk és minden erőnkkel azon volnánk, hogy azt a társadalmat, mely már gyermekkorában igavonó sorsba süllyeszti a munkást gondoskú a maga éheltetlen bürokrataival egyetemben, a kik öntelt jóllakottságukban maguk figyelmeltetnek minket lustaságunkra és tétlenségünkre.

Valóban itt az ideje, hogy ébredezzünk, hogy magunk is felismerjük mi mindent érthünk el a magunk gyermekeink és osztályosaink számára, hogy ha megmozdulunk, ha feleszmélünk mi modern rabszolgák, hogy az urak osztályát elpusztítsuk, s a kizsákmányolás, fosztogatás helyébe adjuk meg gyermekeinknek az őket megillető jogokat: az élet és a fiataliság jogait.

A SZOCIÁLIZMUS ÉS AZ EGYÉNI KEZDEMÉNYEZÉS.

A mai rend védelmezői, akik azt állítják, hogy a termelés meg a munka szocialisztikus szervezése meg az egyéni kezdeményezés az elpusztítja a tetterőt, mivel a leghatalmasabb rugót: a magánérdeket megsemmisíti, sohasem felejtik el, a szocialista társadalom rab-

szolgáival szemben felvonultatni a szajjad embert, a szabad parasztot, a független kézművest, szóval mindazokat, akik csupán maguk dolgoznak és akiknek egyenes érdeke, hogy minden tőlük telhetőt megtegyenek.

Erre csak azt feleljük, bármily tetszetős is különben a példa, nem bizonyít semmit: a szocialistának eszük ágában sincs a munkát és a tulajdont elválasztani, ha azok együtt vannak, hanem inkább egyesíteni akarják azokat, ha el vannak választva; ők tulajdonképpen a kapitalisztikus tulajdon kisajátítására törek-szenek és semmiképp sem akarnak a személyes tulajdon birtokosaira kooperációt kényszeríteni, ha ezek erről hallani sem akarnak.

Csak megállapítják — és a kapitalisztikus koncentráció igazolja — az állítás helyességét — az egyes vállalatok inferioritását a legbővebb termelési ágban és mindazon üzemekben, a melyek a legáltalánosabb szükségletek kielégítésére szolgálnak.

Bármily szépnek volnának is az egyéni kezdeményezés virágai, mint a hatalmas fa árnyában levő fiatal növények, azonnal elfonnyadnak, mielőtt a kapitalisztikus termelés mechanikus részletfeldolgozásra osztja a munkát, mielőtt minimumra szállítja a szakképzettségét és a munkásoknak nem hagy más munkára buzdító eszközt, mint az elbocsátástól vagy büntetéstől való félelmet.

A fejlődés ezen fokán az egyéni kezdeményezés ugyanannak jut osztályrészül, akie a tulajdon és a termelés.

Majdnem teljesen és kizárólag a tökése, amíg az maga vezető vállalatát és nem bizza azt alkalmazottakra.

Ő zsebeli be az összes jövedelmeket, de ő viseli az egész felelősséget is és ha ő, ami feleltette gyakori, visszaél szuverén jogaival, akkor anélkül, hogy a tényeken erőszakot követ-nék el, parasitának nevezhetők.

„A vállalkozó a mai gazdasági rendben — így szól Charles Gide — nemesak munkaerő-kereskedő: szervezi a munkát, ami kétségele-nül produktív tevékenység, kijelöli feladatait és a tevékenység legnagyobb fokával ruhazza fel. És nemesak a munkások munkacéjét, hanem a legkülönbözőbb és elsőzori termelő tényezőket, a tőkéket, a földet, az épületeket mind kezében egyesíti és ugyanazon kintizott cél felé vezérli. A szükséges időre megállítja a társ, a termelés meg fogyasztás összehangba hozása, egy ország munkájának és tőkéjének helyes irányítása képezi a vállalkozó tulajdonképpeni feladatát.”

Tudjuk azonban, hogy a tőkésék a nagy birtokosok példájára, mind jobban és jobban fizetett igazgatókra bízzák vállalataikat.

Ure, Marx szerint az angol gyárosok Pindarja, már 1836-ban kimondta, hogy nem a tőkésék, hanem helyetteseik „a mi ipari rendszerünk lelkei”. Ma pedig a részvénytársaságok korában, még inkább így van a dolog.

Minden vagyon, minden vállalat megalapításánál találunk még ma is akaratiyilvánulást, akár becsületet, akár tisztességet, ha azonban a töké már megvan, a vállalat működik, akkor már csak a bennük rejlő erő, a tökéösszehalmozódás, a munka és mások képességeinek kiaknázása révén fejlődik; ha meg aztán örökös útján másra száll, akkor a tökése egyéni kezdeményezést teljesen kiszorítja a részvénytársaság bürokratikus igazgatása.

És éppen ha így áll a dolog, akkor követel-heti a társadalmosítás a legtöbb előnyt és egy-uttal abban is egyet kell értenünk, hogy ily vi-szonyok között a magánvállalatokat nem zár-ják szükségképpen a közös vállalatok.

„Mindazt, amit a szabadság napjaiban csak kapitalista társaságok művelnek”, így szól Stuart Mill, igen gyakran épp oly jól, vagy még jobban lehetne megcsinálni, ha a munkát maga az állam venné át. Példábeszéddé vált a könyvelmőség, gondatlanság és tehetséghiány emlegetése az állami vállalatoknál: csak hogy a nagy társulatok igazgatóinál is megtaláljuk ezen jelenségeket. Igaz, hogy valamely társu-lat igazgatói mindig részvényesek: de hát az állam tagjai meg adófizetők és ha akár igaz-gatókról, akár állami hivatalnokokról van szó, nem mindegy rájuk nézve, jó vagy rossz-e a vezetés?”

Szóval a mai kapitalista-társadalom az álla-mi vállalatok ipari szempontból általában nem rosszabbak, mint a magántársulatokéi. Ezek-nek csak kereskedelmi szempontból vannak előnyei: ha a verseny szűk után való vadászá-tot kíván, ha arról van szó, hogy tetemes rek-lámmal, kidobott pénzzel vevőket kell szerez-ni, a máséit így elhódítani, akkor az állam nem éri el azt a magaslattot, amelyet a magántársu-latok elérnek. Ennek azonban csak akkor van értelme, ha a minél nagyobb nyereség, nem pedig a fogyasztók szükségleteinek kielégíté-se a főirányadó. Már pedig a szocialista-társá-dalomban ez lesz a főgond. Nos és ha az állami vállalatok — mint termelő szervezetek — már ma kiállják a versenyt a magánvállalatokkal,

akkor bátran állíthatjuk, hogy a munka szo-cialisztikus szervezése mellett a termelő-erő és egyéni kezdeményezés hatványozódni fog.

Ennek behozonyítására kísérjük csak figye-llemmel a kiviteli és vezető, irányító tevékeny-séget.

Ami elsősorban a kiviteli tevékenységet ille-ti, magától értetődik, hogy mindazon eszkö-zök, amelyek ma a jövedelem emelésére szol-gálnak — jutalom, akkordmunka stb. — a szo-cialista rendszerben is igen könnyen megtalál-hatják helyüket, ha ugyan szükséges volna ha-sználó eljárások alkalmazása. Ezek az eszközök azonban csak szűk korlátok közt alkalmazhat-ók.

Be kell különben látni, hogy a kapitalista vállalatoknál az élő-géppé süllyesztett munkást egyedül a büntetéstől és elbocsátástól való félelem serkenti munkára. Általában csak annyit dolgozik, hogy se meg ne büntessék, se ki ne dobják. Ahol pedig az ellenőrzés nehéz, a legsiralmasabb állapotokkal találkozunk.

Nem kell e végből faturra mennünk. Nézzünk csak körül, ha a házban javító vagy szépítő munkát végeztetünk. Mily főséges nyugalom-mal kezeli a festő esetjét, mily nyugodtan fű-työréssz, világos bizonyítékot látunk arra, hova vezető a személyes vagy magasabb érdekeknek hiánya a vállalkozó számlájára dolgozó munk-ást.

Aki pedig ennek ellenképét akarja látni, aki látni akarja, mekkora a munkaverseny olyan társadalomban, ahol a közös jólét minden ta-got erőköszileg és anyagilag érdekel, az menjen el valamelyik brüsszeli szocialista pékműhely-be, ama világos, szellős, a legújabb javítások-kal felszerelt kenyérgyárakba, amelyek sejtlem-mel ébresztenek a jövő műhelyeiről. Csupa szabad embereket találunk ott, a kölcsönös el-lenőrzés alapján öt frankot keresnek napi 8 órai munkával, míg a kisműhelyek piszkos pin-cében 12, 13, 14 óra a munkaidő. A nyolc óra alatt azonban a szocialista munkások a leg-nagyban erőfeszítéssel, buzgalommal készítik testvéreiknek és maguknak a különféle kenyereket.

Nem elő bizonyíték ez arra, hogy a kollektív munka kivételében felülmúlja a mai társadalmat.

Hogy leszünk azonban a vezető, irányító munkával? Hol lesznek azok az erőes embere-k, az iparkapitányok, akik ma a kapitalista vállalatokat igazgatják?

A felelet igen egyszerű. Hisz eltekintve az alapos oktatás révén nevelődő új kapacitások-tól, a régiek még mindig megvolnának; ők ma-radnának a régiek és tevékenységük fokozá-sára ugyanazon eszközöket alkalmazhatnák, mint ma.

Amint egy tröszt megtehet, azért, hogy igaz-gatói és alkalmazottaiban a kezdeményezést és megbízhatóságot növelje, ugyanazt megte-heti a közösség is.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a fizetési egyenlőtlenség fentartásának lehetősége nem jelent annak szükségességét is. Minden aran-gend következtetni, hogy az az elűnéshöz kö-zeledik, mert, hisz nem lesz szükség arra, hogy általa birassanak a szellemi munkások a kezde-ményezés meg tevékenység maximuma emelé-sére.

Igen ám, fogják mondani, ezek kivételek! Már pedig a mindennapi foglalkozások betöl-tésénél, a társadalmi munka igazgatásánál nincsen szükség kivételekre, az önmegtartadás és önfeláldozás apostolaira és új vallási alapokra!

Jó! Lássunk más példát!

Bizonyára mindenki egyetért velünk abban, hogy a hivatásos katonák, a tiszték általában nem állnak a többi osztályok felett, erkölcs, ön-megtartadás, önfeláldozási vágy tekintetében. Ha azonban azt mondjuk nekik, vesztélyben a haza, a becsület, a zászló, a háborút megüzen-ték, akkor rohannak a határokra és egyetértő-leg készek életüket adni a zászlóért, hazáért, a sokszor undok és jogtalan háborúért.

Ha ilyen érzések ilyen hatásokat szülnek, szabad-e csak percig is kételkednünk, hogy ugyanazon energia, ugyanaz a tetterő és ön-megtartadás a termelő hadsereg tisztjeiben és tábornokaiban is meglesznek a jóléért, mint ahogy a mai hadsereg tisztjeiben megvanak a halálért? És ha annyi ember kész életet áldozni azért, hogy embertársába golyót röpítsen, nem lennének ugyanolyan készségesek, mikor felebarátjaiknak kenyeret kell nyújtani.

Jól tudjuk, hogy a háború pillanatnyi felle-kesülés műve, míg a tartós, békes munka az egész életé, nem hiszünk azonban, hogy az erkölcsi kötelek ereje ne tudná ezt pótolni. Joggal mondhatjuk hát, hogy ugy a kiviteli, mint irányító munkában az egyéni kezde-ményezés meg a társadalmi termékenység semmit sem veszítene, ha az emberek közt folyó lét-harc, a természettel állna szembe.

E. Vandervele.

Egyről-másról.

Örömhír érkezett e napokban a Csendes ten-ger partjairól. William E. Borah egyesült ál-lami szenátort a saját párhiveiből álló szö-vetségi esküdtsek felmentette annak vádja alól, hogy egy, „a kormány ellen elkövetendő csalásra szervezett összeesküvés”-ben részt-vett. A tiszteltreméltó szenátor ur jellemé-nek szeplőtlenége olyannyira minden kétsé-gen felül áll, hogy a bizonyító eljárás után az ő védő-ügyvédje feleslegesnek tartotta a szo-kásos perbeszédet intézni az esküdtsekhez; s úgy látszik, hogy az éles eszű prókátor tudta, hogy mit csinál, mikor ügyfele sorsát ilyen könnyelműen bizza az esküdték saját belátá-sára. Szinte megkönnyebbülve érzi magát az ember, mikor látja, hogy a védő-ügyvéd urnak az esküdtékbe helyezett megtisztelő nagy bi-zalma fogékony keblekre talált, mert az esküdték mintegy két és fél perc alatt egyhang-lag megállapították, hogy a magasarangu vád-lott „nem bűnös.” A mint a termet megtöltő közönség a felmentő verdiktről értesült, olyan határt nem ismerő lelkes lármában tört ki, a minőre a legőregebb ember sem emlékszik azon a vidéken, s mely lelkes kiabálásnak a bi-róság tagjai mosolygó tanu voltak, a helyett, hogy — mint az már szokás ilyen alkalmak-or — figyelmeztették volna az örömmamor-ban uszó hallgatóságot, hogy „méltóságtel-jesen” viselje magát. A villám gyorsaságával terjedt el a jó hír a városban s Boise loyali népe egyszerre elfelejtette minden ügyét-baját s átengedte magát a háborítatlan örömmek és lelkesedésnek; félreverték a templomok ha-rangjait, alarmirozták az összes tűzoltó állo-másokat, „rézbanda”-k indultak meg a város különböző részein; a tűzoltók színpadias fel-vonulásban vágattak végig szerszám-kocsijaikk-al az utcákon, míg végre kimerülten megáll-tak az „Idaho Hotel” előtt, hová az ártatlan szenátort diadalmenetben kísérték az ilyen alkalmakor tréfát nem ismerő jó polgárok; az egymásután megérkező malac — rézbandák a „Hail to the Chief!” című szótartot fújták; a város összegyűlt népe szünt nélkül éljenzt, a tűzoltók gőzpipái és a trolley car-ok csengői pedig over time-ot dolgoztak. A lelkesedésnek e példátlan kitörésében, a szenátor iránti sze-retetnek és ragaszkodásnak megkapó jeleiben azonban az a legmeghatóbb, hogy az minden előzetes összeheslés és előkészítés nélkül történt; mert hiszen senki sem tudhatta előre, hogy a nagy férfiu fel fogják menteni! És kíváncsi talán valaki arra, hogy miért szeret egy város egész népe egy embert ennyire? Azért, mert nagy a „grand old party” Idaho-ban és Borah szenátor ur a prófétaja, azaz „boss”-sza.

Weltner.

EGY STATISZTIKA.

A városi munkágyek ellenőre egy bérsta-tisztítást tesz közé a jövő évre megállapított munkabérekéről, mely az egyes szakmák, illetve uniók és a munkaadók közti megegyezés eredményét tünteti fel. A kimutatás csak azon szakmákat, vagy uniókat érinti, melyek a munkáltatókkal szerződést kötöttek, a mely szerződés hatóság ellenőrzés, láttamozás vé-gett az illető hatóságnál benyújtott. A bér-skála a következő napidíjakat foglalja ma-gában:

Kovácsok	.....	\$4.00
Kovács-segítők	.....	3.00
Könyvkötők	.....	3.50
Kályhaépítők	.....	5.00
Ácsok	.....	5.00
Asztalosok	.....	5.00
Cement-munkások	.....	2.80
Kikötő-építők	.....	3.50
Gépészek (Stabil gépnél)	.....	4.50
Loptomotiv-gépészek	.....	5.00
Villanyserelők	.....	4.00
Fűtők	.....	3.00
Parkettraktók	.....	4.50
Nyergesek	.....	4.00
Házkovácsok	.....	4.80
Géplakatosok	.....	4.50
Olajozók	.....	3.00
Gipszmunkások	.....	5.50
Iktatók	.....	5.00
Csörakók	.....	4.00
Mázolók	.....	4.00
Gipsz-mintázók	.....	5.00
Cölöpverők, alapozók	.....	4.00
Zsindelyezők	.....	3.75
Homlokzat-diszitók	.....	3.75
Szegescelők	.....	4.80
Kővágók	.....	2.40
Kőszobrászok	.....	4.50

Kőfalrakók	.....	5.00
Bádgosok	.....	4.50
Kárpitosok	.....	4.00
Fényezők	.....	4.00
Kocsigyártók	.....	3.50
Piperekesztők	.....	4.50

Ez a táblázat azonban semmiesetre sem hü képe a helyzetnek, csupán azon kevesekre vonatkozik, kiknek sikerült az egyedül üdvözítő Uniókba és a még üdvözítőbb unio-shopokba bejutni.

A szerződésileg garantált béreket csak azok élvezhetik, kiket munkás-arisztokrácia néven ismerünk, kik megfizethették a néha 100 dol-lárt is meghaladó belépődíjat a unióba. Szá-muk is elenyészően csekély azon munkástöme-gekéhez képest, kiknek maximális kereseke sem éri el az itt feltüntetett bérek felét, kiket a unionisták ép oly drákói szigorral tartanak távol a unióktól, mint a unio-shopoktól, azok-nak a keresetéről és nyomoráról nem szól sem a hatóságok, sem a munkaadók, sem az A. F. of L. statisztikája. Hogy a unio-tagok közül hány kapja meg a fenti béreket a valóságban is és hány csapja be önmagát és a unio-t a working delegat segítségével, a kapitalista já-vára, azt csak a working delegátusok tudnák megmondani.

K. F.

A KENYÉRDRÁGÁSÁG ELLEN.

Triesztben nem először és valószínűleg nem utoljára ismét emelték a kenyér árát. A munkásság körében ez a körülmény nagy riadalmat okozott. A város legszegényebb néposztályai gyűléseken követelik a városi pékműhelyek felállítását. Pénteken a szocialdemokrata párt hirdetett népgyűlést, amelyen ezek jelentek meg és vonultak fel tüntető körmenetben. A gyűlés nagyon izgatott hangulatban folyt le. A szocialisták gyűlésének tárgyai a kenyér-árak drágulása, az eleség- és lakbérzsorsa voltak. A szónok Pagnini képviselő volt, aki nagy hevesen kikelt a kenyérdrágaság két pa-razita klikkje, valamint az agráriusok és a vá-rosi tanács ellen. Egy sem gondolt arra, hogy forradalomba kergetik a népet, ha megdrágit-ják a szegény nép egyetlen eledelét, a kenyere-t. A harmadik veszedelem a börzejátek. A legszegényebb néposztály nevében követeli, hogy a város állítasson községi pékműhelyeket és vegye fel a versenyt a kenyérszorsosokkal. A gyűlés után a nép végigvonult a városban és nagy tüntetést rendezett. A rendőrség tehetet-len volt a sokasággal szemben és az egész vá-ros órákosszat rettegésben volt. Mikor jáva-ban folyt a tüntetés, rára ment a vasutttól a Delorme-hotel tulszuffolt omnibusza. A tömeg körülkötö a kocsit és „vésszenek az urak”, „él-jen a forradalom!” kiáltások hangzottak ezer és ezer torokból. Az omnibusz kövekkel megdo-bálták. Az idegenek remélten menekültek és még az est folyamán az összes szállodák ven-degei elhagyták a várost. Nagy volt a tüntetés a szlovén-egyesület háza előtt is, a honnan ki-löttek a tüntetőkre. A rendőrség 30 embert le-tartóztatott, akik ellen az ügyészség lazítás és erőszak címén indította meg az eljárást.

ISMÉT KÖZUTI VASUTAS-SZTRAJK NAPOLYBAN.

Alig néhány hete általános sztrájkot rendez-tek a nápolyi közuti vasut alkalmazottai fize-tésük javítása és a menetrend emberségesebb betartása miatt. Orlandó igazságügyminiszter közbelépésére az igazgatóság a sztrájkolók va-lamennyi kívánságát teljesíteni ígérte. Az alkalmazottak erre ismét szolgálatba léptek. A megalapodást azonban nem tartotta be az igaz-gatóság, mjre ismét valamennyi alkalmazott bérharcba lépett. A sztrájk óriási csapás kü-lönösen a kiskereskedelemre, mert a Piedigrot-ta-ünnepen így a hívók nagy része nem vehet-tett részt s a szokásos vásár is kisméretű le-het csupán. A sztrájkolók békésen viselked-nek, rendezavarás eddig sehol sem fordult elő. Az igazgatóság 25 centesimo bérvajátitást és a vezetőik részére elkülönített helyet azonnal megadni hajlandó.

Felhívás!

Az East Chicagói Magyar Munkások f. hó 13-án, vasárnap d. u. 3 órakor a FÜZY-féle Hall-ban

Népgyűlést

tartanak a következő napirenddel:
1. A munkásokosztály helyzete. 2. A szer-vezkedés módja. 3. A saját.

NEPAKARAT

A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
28 City Hall Place, New York.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	
Egész évre	\$2.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Europába	12 korona.
Egyes szám ára 2 cent.	

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NEPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
28 City Hall Place, New York, N. Y.

SAM. FISHER NATIONAL SECRETARY.
A. WALDMAN NATIONAL TREASURER.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY	\$2.00
SINGLE COPIES	2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Friday, October 11, 1907

AMERIKA SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRTJÁ- NAK ELVI NYILATKOZATA.

A Szocialista Munkáspárt konvenciója ísmeltelen nyilatkoztatta, hogy az elthez, a szabadsághoz és a jóléthez minden embernek kétségbevonhatatlan joga van.

Kijelentjük, hogy a kormányzat rendeltetése ama jog élvezetét mindenki részére biztosítani, de a multak tapasztalatai okulva, kijelentjük egyszerismind azt is, hogy ez a jog a nép többségére, a munkásosztályra nézve csak áltatás, mert az nem gyakorta lehet a jogot a gazdasági egyenlőséghez azon rendszertől megválasztani, amely jelenleg uralkodik, s amely annak életét, annak szabadságát és annak jólétét lényegileg aláásza.

Kijelentjük, hogy a valódi politikai elv az, amely szerint az egész népek kell bírnia és ellenőriznie a kormányzati gépezetet, de egyuttal — ugyancsak a multak tanulságain okulva — kimondjuk azt is, hogy a valódi gazdasági elv meg az, amely szerint a termelési eszközök is köztulajdon kell, hogy képezzenek és hasonlóképpen az egész nép közös használatának és ellenőrzésének tárgyai legyenek. Az ember nem képes a élethez, a szabadsághoz és jóléthez való jogát gyakorolni, ha nincsen birtokában a földnek, a melyen és azon eszközöknek, a melyekkel dolgoznia kell. Ezen eszközöktől megrobolva, élete, szabadsága és sorsa azon osztály kezébe jut, mely birtokában van a munka és termelés ezen eszközeinek.

Kijelentjük, hogy a fenálló ellentmondás, mely a demokratikus kormányzati elv és az önkényuralmon alapuló gazdasági rendszer között van, s mely a természet és a társas eszközök fölötti magántulajdonban jut kifejezésre, a népesség két osztályra szaggatja: a tőkés osztályra és a munkás osztályra, a társadalmat az osztályharc rákövetésének teszi ki és lehetővé teszi, hogy a kormányzatot a tőkés osztály kizárólagos érdekei irányítsák. Ezért van a munkás megrobolva attól a gazdaságtól, melyet ő maga állít elő; ez teszi lehetővé, hogy önálló munkálkodásának eszközeit megvonják tőle, a minél fogva a bérszolgáltatásból eredő s az által rákényszerített munkanélküliség folytán, meg az élett fenntartására szükséges eszközöktől is meg van fosztva.

Ilyen rendszer ellen a szocialista munkáspárt felmelti forralalmi zászlaját és követeli a tőkés osztály feltétel megadását.

Rohamosan közeleg az idő, midőn ezt a rendszert a társadalmi fejlődés természetes menete, részint eszünkkel és világszágaink romboló hatása alatt, részint törzsjeteinek és a tőke egybe alakulatainak szervező irányzata folytán meg fogja bukítani. Maga ez a rendszer fogja önön sirtja megásni.

Felhívjuk tehát Amerika összes bér munkásait, hogy a Szocialista Munkáspárt zászlaja alatt osztálytudatos táborra szervezedejenek, mely jogainak tudatában el van szava azok kiközösítésére.

Es szocialisták egyszerűsége minden értelmes polgárt is, hogy lépjen minden tartózkodás nélkül a munkásosztály érdekei terére és vegyék ki részüket az emberiség felszabadításának hatalmas és nemes művéből, úgy, hogy a jelenlegi, meg a barábr idők maradványait képező osztályelleneteknek egyszer s mindenkorra véget vethessünk, a földnek s a termelés, forgalom és jóvedelem elosztás minden eszökének a nép közös tulajdonába való átvitelé által s léptessük az együttműködés alapuló közösséget a természetellen termelés, ipari háború és társadalmi rendtelenség helyébe, azt a közösséget, melyben minden munkás szabadon és teljes mértékben érvényesítheti majd képességeit s azoknak eredményeit a civilizáció összes modern tényezői által sokszorosítva értékesítheti.

TARLOZÁS.

Dávid osztályharcok.

Dávid megveti a „scab“-eket és óva inti a magyarokat, hogy senki se legyen közülük „scab“. Más szóval Dávid vigyáz ránk, hogy jól viseljük-e magunkat és hogy jó szocialisták vagyunk-e. Ez tuvalevőleg ugyanaz a Dávid, aki sok művészettel és leleményességgel szerkesztett lapjának „hirdetési rovatában közzétesz oly vállalkozók „munkások kerestetnek“ tárgyú hirdetéseit, mely vállalkozóknál azért kerestetnek munkások, mert az óvéik sztrájkolnak és így Dávid, aki a szövegben feltve órzi a szocialista erkölcsökét, a hirdetési rovatában scab-kerítőnek szegődik:

„Ha már magasabb, nemesebb okok nem indítják ama magyarokat arra, hogy ne álljanak be soha sztrájköröknek, gondoljanak legalább a saját testi épségükre. Ha már a magyar név becsületét nem bánják s nem törődnek azzal, hogy a magyart meg azzal is megbélyegezzék, hogy sztrájkörök-elem, legalább féltsék a saját becses bőrüket.“

Igy énekel Dávid, a kinek a becses bőre úgy látszik igen erős anyagból lehet, hogy a sztrájk törés előmozdítása körül kifejtett bokros érdemek után mérészel a sztrájkörök ellen kikelni piros-fehér-zöldre mázolván be a szocialista erkölcsi felfogást.

Szegény Árkád!

Árkád elmélkedik. Az a gondolat bántja: Miért nincs gyárpar Magyarországon? Minden kommentár nélkül leadjuk őt pontban foglalt véleményének negyedik pontját, jellemző képen a többire nézve is.

4. Földmívelő népünknek nincsenek igényei; nem ismeri a kényelmet, visszas fogalmakkal bír a takarékoságról, és ezredve elnyomatása féltékeny, bizalmatlan népe. Ő még mindig más ruhát visel mint az „ur“, avval ő még mindig nem egyenlő, s az „ur“ osztály ezt így is akarja, s a „népet“ le is nézi. Erős levén így az osztály-külömbőség, a földmunkás másképpen öltözik, táplálkozik, lakozik. Nekí nem kellene csiszolt pallók, szőnyegek, fényes butorok, tükrök, festmények, csillárok, porcellán, kő, onyx edények, szobrok, virág és díszedények, zongorák, fali és üllő órák, arany ezüst díszművek, díszkötésű könyvek, fürdő kádak, illatszerek, selyem, bársony, szőr és egyéb szővézeti, vésett ötvös remekek, még ha pénze van is mind ily fényűzésre. Pedig soknak van nemzedékek át gyűjtött arany és ezüst pénze, amilyet az országban tonna számára lehetne összegyűjteni. Mind ehelyett ott vannak a kopott armariumok, dunyhákkal a menyeyztig fölraokt régi ágyak, silány székek, padok, kezdetleges asztalok, „ládák“, stb. Nem ritka az sem, hogy a család maga épít nádföldeti házat, csinálja butorait, növeszt, fonja és szövö kenderét és lenét, varrja alsó ruháját, a felső pedig nemzedékről nemzedékre száll. Pénzt a család sem ki nem ad, se be nem vesz. Mind e körülmény a kézi ipart és gyárpar teljesen kizárja.

Árkád. Árkád ez már nem is tréfa, ez nem közönséges sült bolondság, hanem egy szomorú látélet, sajátkezűleg kiállított orvosi bizonyítvány.

Hogy mindez hová vezethető vissza, azt a kitünő közgazdász egy világos pillanatában a következőképen magyarázza:

„A magyar nem olvas, nem tanul, nem hirdet, tehát megmarad sötétségben, némaságban és szegénységben.“

A sötétséget és a szegénységet látjuk Árkád, egy kicsit több némaság is elkelve, hogy a program teljes legyen.

Oroszországból.

A forradalom költsége.

Pétervárról jelentik, hogy Szinyavszky Szergej, a kit a cár ellen való összeesküvésben részesnek mondott ki a törvényték s ezért halálra ítélt, szeptember 2-ikán tartotta esküvőjét a fogházban Purkin Katalinnal, másnap pedig, kora hajnalban kivégezték.

Purkin Katalin már régebben menasszonya volt Szinyavszkyknak s nem akarta elhagyni akkor sem, a mikor a fiatal embert harmadmagával perbe fogták a cár ellen való összeesküvésért. Mikor a bíróság kimondta a halálós ítéletet, a mely mindenkit meglepett, a leány mindent elkövetett, hogy megtarthassa esküvőjét Szinyavszkyval, mert tudta, hogy ezzel elviselhetőbbé teszi vőlegénye szenvedéseit. Az engedelmet nagyon nehezen kapta meg, de végre mégis megkapta s az esküvő a vizsgálati fogház kápolnájában volt szeptember 2-án, délután 5 órakor, az orthodox egyházi szertartások elhagyásával. Tanuk fogházörök voltak. Szinyavszky arra kérte a fogház igazgatóját, engedje meg, hogy két elítelt társa is jelen lehessen, de nem engedték meg. Az esküvő után még együtt maradtak a feleségével, aztán levitték a cellájába és hajnali szürkületkor társaival együtt kivégezték. Szinyavszky és társai elítélése és kivégzése meg a nagyon lojalis embereket is felháborította, mert bűnösségüket senki és semmi sem bizonyította eléggé. Remélték, hogy a cár kello időben közbelép és megkegyelmez nekik s hogy a megkegyelmezés elmaradt, nemcsak a bíróság, hanem a cárt is vádolják.

HALAD A LIBERALIZMUS.

Mint Pétervárról jelentik, a közoktatásügyi minisztérium rendeletei bocsátott ki, mely megsemmisíti azon korlátozó rendelkezéseket, melyek zsidó vallásúaknak az ország egyetemre való felvételét íránt intézkednek. Eddig csak bizonyos százaléka az összes hallgatósnak lehetett zsidó.

AZ UNIOK ELLEN.

A „National Citizens Industrial Association“ mely a munkás szervezetek elleni küzdelem céljából alakult, tartotta Battle-Creek-ben (Michigan) évi ülését. A várt 200 delegátus közül csak ötvenen jelentek meg, kiknek Post elnök beszélgetett a Unionizmussal élen élénken pártolva a zárt shopok intézményét. Kíváncsian várjuk, hogy fog az A. F. of L. vezetőse „barátaink“ ezen agitációjával szemben állást foglalni.

Elvtársak! Munkások!
Terjesszék a „Népakarat“-ot.

Az édes hazából.

UTLEVÉL-GYAR.

Végre lehet már Magyarországon ipari fellendülésről is beszélni. Nem honosítottak meg ugyan új iparágakat, hanem a meglévő utlevélgyártó kisüzemek helyébe a nagybani termelést hozzák be. A kivándorlás ugyanis oly nagy mértékben emelkedik az országban, annyian igyekeznek a tejjel-mézrel folyó Kánaánból menekülni, hogy külön hivatalokat kell már felállítani, ahol egyebet sem tesznek, mint utleveleket adnak ki azoknak, akik megelégteltek a jogszalagságot és nélkülözést, vándorbotot ragadnak s a tengeren túl keresnek emberies megélhetést.

Amint Győrölből jelentik, a vármegye új irni ki állást szervezni az utlevelek kiállítására. Szükségessé teszi ezt a vármegye népének nagymértékű kivándorlása. Januártól máig Győr vármegye alispánja ezermegven ember utlevélét írta alá. Tavaly ilyenkor alig volt több, mint 600 kivándorló, az idén már ezermegven munkáskezet vesztettek el a vármegye urai.

A győrmegei falvakból jelentik, hogy a lakosság tömegesen készül kivándorolni. A kormánybölcsesség pedig vétkes tehetetlenséggel áll a pusztulással szemben. Orvoslást, úgy lát-szik, csak a határrendőrség durvaságától vár s legotrombább módon akadályozza meg a munkásság szervezkedését, amelyvel az helyzetét tühretető tenni iparkodik.

Az utlevelet kiállító irnok pedig nemsokára kiállítja a maga számára is az utlevelet, mert foglalkozása itthon feleslegessé válik.

GYERMEKIZSÁKMANYOLÁS MAGYARORSZÁGON.

Magyarországon az állami zúzdákban mutatnak példát a gyermekek kizsákmányolása tekintetében a kapitalistáknak. 10—11 éves gyermekek hordják a zúzott követ felfelé. Egy-egy gyermek felhord így naponként 7—8 métermázsát. Térdig érő vízben járnak s a két karjuk és mellük is csupa víz. Munkaidejük 8 óra a papirosan s éjjel nem volna szabad őket dolgoztatni. Azonban mi történik? Dolgoznak reggel 5 óratól délután négyig. Ekkor hazaküldik őket de este nyolc óra ismét visszarendelik s dolgozniok kell másnap déli 12 óráig. És ez megtörténik hetenként háromszor is. Keresményük havi 4—6 frt. Ha előradnak és lepihennek a gyerekek csak egy perre is, a felügyelő büntetéképp lehuzza egész napi keresményüket.

A PRÓBAHABORU ÁLDOZATAI.

A militarizmus béke idején a próbáhaboruk borzalmaival pusztítja a saját anyagát. Hol gyilkos menetelesék, hol eltévend éles golyók ritkítják a szerencsétlen emberek sorait, a kiket a saját vágóhídjukon megszároltat le a mások pusztításának terveibe beleörült militarizmus.

A belényesi nagy hadgyakorlaton két katonasett áldozatot a próbáhaborukodás osto-toba komédiájának. Mint Nagyváradról jelentik, az utolsó napon Solyompetri mellett került szembe a nagyváradi 37. és az aradi 33. gyalogezred. A menetelésben, a felvonulásban a kárfáradt, agyoncsigázott csapatokat vaktöltésekkel lövöldözötték egymásra. A vak patronok közé éles is került. Hogy, hogy nem és miért, miért nem, ezt majd megfejtí a böles katonai vizsgálát, ha tudja. A ki ismeri a katonák elkeseredését, az tudja, hogy az elesigázott fiúk gyakran csak azért lönek el egy-egy éles töltést, hogy a fútyuló golyók figyelmeztessék az aranygalléros urakat arra, hogy jó lesz lefuvatni, nem bírjuk tovább.

Valószínű, hogy így történt meg az, hogy két 33-as katonát éles golyó ért. Moskovitz József szakaszvezetőnek az agyát roncolta szert, míg Varga Gábor közlegénynek a karját futta át az éles golyó. A belényesi próbáhaborukatonai diesőségekben nem ismerünk egyebet, mint ezt a két véres áldozatot. Ők a csataterén maradtak azért, hogy az aranygalléros urak a háboru után egymás baklővesein mulassanak a közös ebéden.

A KATONÁK IGEN!

Itt mindenki arról panaszkodik, hogy a fizetése kevés. A felsőbb körök nem érzéketlenek a panaszok íránt s miután mindenki panaszok-dik, felemelik azoknak a fizetését, kik a társadalomra nézve a legkevésbé hasznosak. Vagyis a katonatisztek kapnak jobb fizetést.

A hadnagyköz fizetése marad ugyan a régi, de úgy reformálják az előléptetési viszonyokat, hogy három év múlva a hadnagyból minden esetre főhadnaggy lesz.

A főhadnagynak már a kezdőfizetését is megjavítják, aminek ilyenformán a hadnaggy már eleve örülhet.

A százados kezdőfizetése annyiban javul, hogy megszüntetik az első- és másodosztályú rangfokozatot és az eddigi elsőosztályú századosi fizetést az új norma.

Az őrnagy fizetését is emelik valamivel.

A felsőbb rangfokozatokban pedig két fizetési fokot állapítanak meg.

Néptanítók, munkások, várjatok. Hiszen nem lehet mindent egyszerre!

MAGAS POLITIKA.

Inkább lakaj-politikának lehetne nevezni azt a szemfényvesztést, melyet a magyarországi intéző körök, úznek a kiegyezés körül. A koalíció díszbe, a negyvennyolcas többség, régóta kürtölte világá, hogy nem lesz kiegyezés, önállóan fogja megkötni a vám- és kereskedelmi szerződéseket a külfölddel, és olyan nagy hangu páthosszal tette e kijelentést, hogy szinte ultimátumnak tünt fel a szemlélő előtt, de a „bécsi kéz“ ismeri kundschajtait, szintén ultimátummal felelt, pár nap „gondolkozási időt“ adott a vezérő szájhó-söknek, hogy vagy-vagy, ami annyit jelent, vagy aláírjátok a kiegyezést és a szerződéseket, vagy elkötünk benneteket a jászoltól, aztán el-mehettek megint kukutyinba zabot hegyezni.

A szerződési megállapodásokat megcsinálta az osztrák a külfölddel, a kiegyezési föltételeket is ő szabta ki, a magyar koalíciónak csak statisztikai szerep jutott, azt kellett mondania ámen. Mindenki tudta, hogy meglesz a kiegyezés, és alá lesznek írva a szerződések, tudta a magyar „nemzeti“ kormány is, csak a forma kedvéért csinált hosszú teketóriát, hogy ment-segét, ürügyet keressen árulására, végre aztán a kényszer nyomása alatt (kész örömmel) beadta a derekát.

Most azt kérdezzük mi a különbség a közö-süges kormányok és a 48-as kormány közt? A közö-sügeseknek bevallott céljuk volt mindig kiegyezni, megalkudni, a belső gazdasági reformokat elodázni s a hazán nyitlan, program-muszertlen osztozkodni. E programjukat, célju-kat követték is, mutatja az ország szomorú á-lapota 40 esztendei gyalázatos gazdálkodásuk után. A 48-asok gyalázata és programja volt: Nem kell kiegyezés, legyen önálló gazdasági politika! legyenek parlamenti és egyéb refor-mok! nem leszünk Bécs szolgái, stb. És mit lá-tunk? A 48-asok egyik legelső ténykedése ura-lomra jutásuk alatt, hogy megkötötték a ki-egyezést rosszabb feltételekkel mint a 67-esek, megriadtak egy „ultimátumtól“. Reformpro-gramjukkal pedig csalják, bolondítják az or-szágot, ígértüket, köteleességeket valóra ál-lítani vonakodnak. A hatalmon maradás kedvé-ért mindent meg fognak tagadni, aminek meg-adására magukat kötelezték, és mindent meg-adnak, a minek megadása ellen 40 esztendeig menydorögtek. A bécsi kéz (a bűnbak) pedig a markába nevet, már most tudja, hogy csak ultimátum kell, azt pedig szívesen ad, ha cse-rebe kap érte mindent, a mit akar.

Igy fest a nemzeti uralom Magyarországon; ezeknek nem kellene 40 év, hogy felfalják az országot.

A kisbirtokos, kisiparos osztály volt a gerince a negyvennyolcas politikának, most ki-ríjzanodhatnak, életérdekük követeli, hogy a proletárság mozgalmához csatlakozzanak és a szocialisztikus politikát támogassák, ha azt akarják, hogy a nemzeti uralom el ne vágja teljesen előttük a megélhetést útját s ki ne ker-gesse őket a proletársággal együtt Amerikába.

Közüvés.

OLASZ FÖLDMUNKÁSOK ÜLDÖZÉSE.

Még a mult esztendő nyarán aratósztrájk tört ki Capparó vidékén. Mikor a sztrájk a földbirtokosokra nézve már-már elvesztettnek látszott, a kormány hirtelen segítségére sietett a szorongott agráriusoknak és a sztrájkoló munkások között tömeges letartóztatásokat eszközölt, a mivel sikerült is neki a győzelem- mel kecsgetető mozgalmat kettétörni. Hogy a letartóztatásokat igazolhassa a kormány, utó-lag 187 földművesek ellen indított. Hetvenhat napi vizsgálati fogság eltöltése után azonban — mint ezt Rómából jelentik — va-lamennyi vádlott ellen megszüntették az eljárást s nyomban szabadon bocsátották őket. Kitűnik tehát ebből, hogy a tömeges letartóztatásokra nem volt ok s a kormány azzal, hogy a döntés óráiban eszközölt letartóztatásokkal a munkásság győzelmet megheiusította, csupán baráti szíveséget akart a földbirtokosoknak tenni. És ezt az aljas, szavakkal eléggé nem jellemez-hető eljárást a polgári társadalom munkásvédo politikának nevezi.

AZ Ó SZERELMŰK.

A tőkés és munkásfakirok barátságának kitünő képét nyújtja az a személyi hir, mely egy „előkelő“ polgári napilapban jelent meg s cöképen hangzik:

John Mitchell a javulás útján.

Indianapolis, Ind., okt. 7. John Mitchell, az „United Mine Workers“ elnöke egészségi álla-potában oly örvendetes javulás állott be, hogy képes volt rövid időre hivatalos helyiségét is felkeresni. Wilson fitkár és Mitchell barátaí rendkívül örülnek az eset fölött és remélik, hogy a paciens teljes felépülésének néz elébe.

Hogy mennyire féltik „Mitchell barátai“ a nagy férfiü egészséget, azt legjobban a polgári lap e hiradása bizonyítja. Elvégre is, ha valaki-től, egy polgári férfiktől érdemlik meg az ily munkánagságok, hogy meg s szeltől is óvják őket.

A POLGÁRI BORNIRTSÁG.

Egy jellemző eseményről adnak hirt a sváj-ci lapok. A Juravideki Glövilierben történt — így szól a hir — hogy a szolgálattelvő pálya-udvari hivatalnok elfelejtette a váltókat két

különböző irányból érkező vonat számára be-állítani, úgy hogy két vonat, melyeknek az állomárai kereszteződniök kell, összeütközött volna. Néhány perccel érkezésük előtt egy fia-tal alkalmazott ment el a jelzőkészülék mellett és észrevette a hibát és beállította a váltókat, megakadályozván az összeütközést.

Ezáltal azonban egyszersmind ellentétbe ke-rült a törvény betűjével, mely megtiltja, hogy olyasmivel törődjék, ami nem tartozik hatás-körébe s elítéltek ennélfogva 2 frank rendbün-tetésre, mert illetéklenül beavatkozott a jel-zőszolgálatba. A sok megmentett emberélet nem fontos, ellenben fő a paragrafus.

MAROKKÓ.

A francia és spanyol proletáriátus kiáltványa. A francia kapitalizmus vérszomja és profit-éhsége, mely a marokkói rablőhadjáratnak tu-lajdonképpen mozgó rúgója, végre fölrzta a legközelebb érdekelt országok proletariátu-sát, amely energikus hangu manifestumban máris tiltakozik a további fosztogatás és vé-rontás ellen. A kiáltvány, amely a stuttgari nemzetközi szocialdemokrata kongresszusnak a gyarmatkerdesben hozott határozatán alapul, a következő kijelentésekkel fordul a két ország kormányára ellen:

Mi, Franciaország és Spanyolország proleta-riátusa, legelső sorban érezzük kötelességet annak, hogy tiltakozzunk kormányaink foszto-gató politikája ellen, mert a miénk azok, a kik ennek a rablőhadjáratnak első sorban es-nek áldozatául. Vajha tiltakozásunk mind a két országban messzeható ellenállást ébreszte-ne, hogy a kapitalizmus újabb bűneit megaka-dályozhassuk. Ne adjunk egy embert és egy fillért se a marokkói expedíció számára. A kor-mányoknak meg kell hajolniuk tiltakozásunk előtt. Valamennyi ország munkásosztálya tá-mogatni fog bennünket, tudva, hogy a marok-kói véres kaland csak újabb katonai terheket és nemzetközi konfliktusok újabb veszedelmeit zudítja rájuk. Azért, Franciaország és Spanyo-rszág munkásai, sorakozzatok testvéri szoli-daritásunk együttes megnyilatkozására. Le a marokkói rablőkalanddal! Éljen a nemzetközi munkásolidaritás!

A kiáltványt a francia és a spanyol szocial-demokrata párt vezetőségei írták alá. A „Hum-anité“, ahol a kiáltvány megjelent, még meg-jegyzi, hogy a tiltakozó akciót a Párisban és Madridban egyidőben tartandó nagy négyü-léséek fogják bevezetni. Párisban a spanyol szocialisták egy küldöttje, Madridban pedig a francia szocialdemokrata párt delegátusa fog beszélni.

A munkásság erélyes állásfoglalása valószí-nüleg hatással lesz az érdekelt kormányok magatartására és talán sikerül a további vé-rontást még idejekorán megakadályozni, ami végre üdvös volna, mert előreláthatóan európai veszedelem válik még az egész kalandból.

Tangerből érkezett legújabb hírek szerint az ottani francia nyakövet. Regnault Abdul Aziz szultán elé fogja terjeszteni a francia követeléseket, egyelőre nem véleges elfogadás, csu-pán elvi hozzájárulás céljából.

A „Szabad Iskolából“. A f. hó 4-re péntek-re hirdetett retorikai előadás közbejött akadályok miatt elmaradt. Az előadás-sorozat ennélfogva e hó 11-én veszi kezdetét. Pénteken (11-én) este 8 órakor tehát minden hallgató pontosan jelenjék meg.

TÁRCA.

AZ ŐRMESTER LIBAI.

Irta Marton István.

A környékünkön volt öt csodakut, három csodafa, négy templom, tíz kápolna, három zárdá s vagy hetven kökereszt.

A szűz Mária nagyon szerette ezt a vidéket, mert többször látta a kutakban és a fákon. Néha beszédebe is ereszkedett egyes emberekkel, de arról sohasem nyilatkozott, hogy miért mászik a fákra és miért bujlik a kutakba, mikor ennél sokkal kényelmesebb helyek is vannak. Hiszen csak egy szavába került volna és a plébános a legjobb börszékét kiküldte volna e fá alá, ahol megjelenni akart, de bár minden megjelensékor kivitték a börszékét, mire kértek vele, sehol sem látták.

A népet rendkívül meghattotta ez az égi kegy. A templomok mindig tömve voltak s a kereszték előtt mindig térdél valaki. Fokozódott ez a rajongás akkor, mikor szent Antal környékünkön több nagy csodát tett, amelyről mindenfelé nagyon sokat beszéltek. Csakhamar gyűjtést is indított az intelligencia és a templomban felállították szent Antal kis szobroc-káját, az ehhez csak úgy tódult a nép. Hja, sok baj volt az emberek között s mindenki e csodától várta a segédelmet.

Egy ember akadt mindössze, aki senkitől nem várt semmit s aki senkre, semmire nem adott semmit. Bot Pálnak hívták s valamikor őrmester volt a tüzérségnél. Harminc évi szolgálát után megrokkant s néhány krajcár napi járulékkal nyugdíjba küldték. Bot szelűtött ember volt, folytonosan reszkett, hát nem dolgozhatott. Egy özevgy asszonynyal adta össze magát s ez gondozta őt. Fíppen hogy éhen nem haltak.

Socialist Labor Party

hivatalos lapjai: ANGOL NYELVEN:

"Daily People", megjelenik napokint, vasárnap is. Cim: 28 City Hall Place, New York City.

"Weekly People", hetilap. Cim: 28 City Hall Place, New York City.

NÉMET NYELVEN:

"Sozialistische Arbeiter Zeitung", hetilap. Cim: 310 Champlain Ave., Cleveland, O.

MAGYAR NYELVEN:

"Népakarat", megjelenik minden kedden és pénteken. Cim: 516 East 6th Str., New York City.

OLASZ NYELVEN:

"Ragione Nuova", megjelenik havonként. Cim: 22 Bond Str., Providence, R. I.

SVÉD NYELVEN:

"Arbetaren", hetilap. Cim: 28 City Hall Place, New York City.

ZSIDÓ NYELVEN:

"Der Arbeiter", hetilap. Cim: 28 City Hall Place, New York City.

ELVTÁRSÁK! Ha munkásokkal találkoztok, kik ezen nyelvek valamelyikét olvasnak, figyelmeztessétek őket ezen újságokra...

A "Népakarat" könyvkereskedésében

Table listing various books for sale with prices, including Darwin's 'A fajok eredete', Faber's 'Isten-fogalom', and others.

Monológok 10 cent darabja:

Kaszinó! Pércsalván. A vis-à-vis. Éva busulása adja magát. Színház után. A jóslat. Egyetlen szó miatt.

LAPUNK MEGBIZOTTAI.

- List of correspondents and agents for the newspaper across various cities like New York, Passaic, St. Louis, etc.

AZI. W. W. MAGYAR LOCALJAI.

Amerikai Magyar Nyomdász-Szervezet: Industrial Typographical Union, Local No. 161, I. W. W.

A chicagói női szabók szakszervezete. Gyűléseit tartja minden hétfő és harmadik kedden este 7 órakor...

A magyar vas- és fém munkások szakszervezete Local Union 35, I. W. W. 197 E. 4 str. Rákóczy-Hall.

Hungarian Language Local No. 536 of the I. W. W. New Yorki magyarok osztagja az I. W. W.-nak.

A Clevelandi Magyar Ipari Munkások vegyes gazdasági csoportja (Hungarian Mixed Local No. 139 I. W. W.)

I. W. W. L. U. 25 Br. 2. (I. W. W. Newarki Magyar Vas- és Fém munkások csoportja).

Hirdetések felvételnek a kiadó-hivatalban.

HIRDETÉSEK. (E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Katolin Janos FÉNYKÉPÉSZ

3616 N. Broadway, St. Louis. Képek felvétele bármely időben reggel 8 órától este 8-ig.

Advertisement for DEUTSCH TESTÉREK featuring a woman and text about hair care products.

Megnyitási jelentés!

Tudomására adom elvtársaimnak, hogy november 2-an, szombaton, újonnan berendezett

Szalón és kávéházamat

309 W. Madison St., Chicago, Ill. (Halsted Str. közelében). Jó cigányzene mellett fogom megnyitni.

Figyelem!

A ki egészséges akar maradni, az használja a Winter Natures Health Restorer pirulákat, mely a legjobb növényekből van készítve.

Advertisement for 'Hajjegyzet' hair care products, mentioning 'Kóss Emil' and 'Népakarat'.

Empire Opera House

ÉTTEREM, KÁVÉHÁZ ÉS BOROZÓ 52-54 Second St., Passaic, N. J. Három nagy terem színelőadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre.

ÁRPÁD SZÁLLODA

ORAVETZ ANTAL TULAJDONOS. 431 E. 6th St., New York. Új Saloonunk NEWARKON van.

BATHÓ ISTVÁN

ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS PODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

TELEKI KÁVÉHAZA ÉS ÉTTERME.

286 E. 4 ik utca, Avenue B és C között. Nyitva éjjel-nappal. Jó magyar konyha.

Dr. S. Goldman

HAZAI MAGYAR ORVOS volt csász. és kir. katoniorvos. 406 Grand St., Pittsburg, Pa.

GRAUER & RATHKOPF

ügyvedek és jogtanácsosok 140 NASSAU ST., NEW YORK

TAUB VILMOS

magyar órák és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyművek javítását jótállás mellett elvállalja.

JOS. POKORNY

227 Ave. A, New York. KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET importált hazai cimbalmok, citerák és más hangszerekről.

SCHNEE BÉLA Egyedüli magyar ICE CREAM és CANDY SZALONJA 85 AVE. A.

JOS. BERLOCK

FÉRFI SZABÓ 1118 Thirteenth Ave., East Oaklnd, Cal.

Mrs. J. HOFFMANN

MAGYAR VIRÁGÜZLETE 971 SECOND AVE. 51. és 52. utca között N. Y.

Magyar Kávéház és Billiard-Terem

GÁSPÁR KÁROLY 529 East 5-ik utca, Avenue A és B között, New York.

BATHÓ ISTVÁN

ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS PODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

"SZABADSÁG"

vendéglő és étterem 512 E. 6th St., NEW YORK. MAGYAR ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZ GYÜLÉSTEREM.

MAGYAR (PARK) CASINO

ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZ 606-608-610 California Avenue, Chicago, Ill.

Divatos Cipők

első árban kaphatók a "UNION SHOE CO."-nál Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

Péter Lajos

"Rákóczi Hall"-hoz címzett Vendéglő, Kávéház és Étterme. - 4-ik utca 197, New York -

A. GROSSMANN

MOSÓ-INTÉZETE 738 E. 9th St. N. Y. A ruhát elhozhatja a készen hához szállítja.

G. Beldegreen & Co. budapesti Fényképész 32 Ave. C, cor. 3rd St. Jutányos árak mellett lényegesen és művészi kivitelű képeket készítenk.

RIZSÁK JÁNOS

közjegyző, pénzzárállító és váltó-intézet Főizlet 127 Second St., Passaic, N. J. Saját ház. PÉNZT a legolcsóbban és leghatékonyabban küld az ó-házába.

Szorad Lajos

MAGYAR VENDÉGLŐJE - 722-4th St. cor. Lloyd St., Milwaukee, Wis.

PLAVECZKY A.

magyar vendéglős 20 West St. Newark, N. J. A M. B. Sz. VIÜ. osztályának gyűlési helyisége.

FINTA MIHÁLY

BORBÉLY ÉS PODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York.

Dr. Bieber E. Lajos

magyar fogorvos 383 E. 8th Street Ave. C és D között New York

GRÜNVALD BÉLA

ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS PODRÁSZTEREM 635 E. 6th Street, New York.

Ügyes magyar szülésznő

Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt.

Magyar Gyógyszertár

a keleti oldalon ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York.

H. WINDT, East Pittsburg, Pa.

bank és hajójegy-irodája által, hol hajójegyek is az összes vonalakra kaphatók előnyös árban.

ROSTASSY REZSÓ

KÁVÉHAZA ÉS ÉTTERME "KISFALUDY"-HOZ 513 E 6th St., New York. NYITVA ÉJJEL-NAPPAL. HAZAI BILLIARD. Friss ételek minden időben.